

עין משפט
נר מצוה

ל ב א מיי פ"א מה'ל טומאת אוכלין ל"ו:
ל ב ג מיי פ"ו מה'ל מעשר שני הל"ט:
ל ד ר מיי פ"א מה'ל טומאת אוכלין הל"ו:
ל ה ה מיי פ"י מה'ל צרכים הל"ו [ש"ע יו"ד ס"י שלג סעי' ד']:
ל ו ר מיי פ"ו מה'ל שמיטה ויובל הל"ו:

ל ז מיי שם הל"ד:
ל ח ה מיי פ"א מה'ל מאכלות אסורות ה' כד סנה עשין סב תוס"ע יו"ד ס"י פג סעיף ג:
ל ט ר מיי פ"ח מה'ל צרכות הל"ח:

ב י מיי שם מנח עשין מ תוס"ע א"ח ס"י רד סעי' ה וסמן ר':

תוס' הרא"ש

והא שבת דמ"חייב בפאה חייב במעשר.
ח"מה ולמה צריך להו דיוקא והא חגי ביהדיבמס' שביעיתומייא לה בפ"ק דע"ז דשבת מתעשר וזע וירק ודירן.
והו אמאי מייא מדיוקא דמטמא טומאת אוכלין ליתו מתניתין דבסמון השבת משנתנה טעם בקדידה אינה מטמאה כר הא עד שלא נתנה טעם בקדידה מטמא וי"ל דניחא ליה למפרך מדר' עקיבא אדר' עקיב' והפליגין וחלת חריע כר ואין מטמאין טומאת אוכלין.
ח"מה דבפרק בכל מערבין אמרין גרידן מתעשר וזע וירק.
ופרך וזע גרידן למאי חזי ומשני שכן ראשונים לא היה להם פלפלין היו שחוקין אותו ומטבילין בו צלי ובי"ש דפלפלין מתעשר מטמא טעמא וכיון דמתעשר מטמא טומאת אוכלין.
וי"ל דה"ק וזע גרידן שחוקין אותו להטביל בו צלי ולכן מתעשר כי בפני עצמו נמי ראיא לאכילה לאחר שחיקה בלא טיבול אבל אין גזירות לשחוק ברי לאכול בלא טיבול כי אינו ראיא כמו ע"י טיבול אבל פלפלין ע"י שחיקה אינו ראיא כלל בעיניה כ"א ע"י צירוף הלכך אינו מתעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין ואין נראה לחלק בין רטיבוא ליבוישא כדאיחא בפרק בתרא דיומא כס פלפלי ביומא דכיפורי פטור ומקוץ לה ביבששא דהא אפי' ביבששא ראי להטביל בו צלי:

אם ניקחין בכסף מעשר מפני מה אין מטמאין כר.
וח"מה הא אמרין כפ' בכל מערבין קדור ניקח בכסף מעשר ואינו מטמא טומאת אוכלין וי"ל דשאני קור דנעשה אוכל גמור ע"י שליחא דאמרינן דאם שלקן וטגנו מטמא טומאת אוכלין.
הילכך ניקח בכסף מעשר ואין קודם שחיקה מייא דהוה אבהמה וחיה ודיקחין בכסף מעשר לפי שראויה לישטם אע"י דאין מטמאין טומאת אוכלין מחיים.
אבל קושט איך קודם שחיקה מייא דהוה אבהמה וחיה ודיקחין בכסף מעשר לכל שהוא חזו למילתיהו לא לטעמא או לטיבול מפני מה ה' אינן ראוין לאכילה בפני עצמן א"כ לא יהו ניקחין בכסף מעשר ולכתוב שקששת.
וח"מה ומנא ידעינן מאי פירוש קודם שנכתב קרא דגלות וי"ל דקבלה היתה בידם ממש ביינו כמו כי ינח דלא ידענא דהוה בקרן אלא מקרא דריעש לו צדיקיהו בן כנענה קרני ברול.
וח"מה השתא נמי נימא דבחד טהור לא האו חזי עד שיפרט לך החכוב יחדו וי"ל דומיא דסימני בהמה דמפרסת פרסה ומעלת גרה דבעינן תרוייהו מדאסר

נא:

וְהָא שַׁבַּת מִדְּחִיב בַּפֶּאֶה חַיִּיב נָמִי בַּמַּעֲשֵׂר.
הוי מנ"י לאחוי הא דתנא דמס' (פ"ד) ומייא לה בפ"ק דמסכת ע"ז (דף יז:) השבת מתעשר זרע וירק ובהדיא תנן ומייא דסמון דשבת משנתנה טעם צקדרה אינה מטמאה טומאת אוכלין הא עד שלא נתנה מטמאה אלא דניחא ליה למפרך דרבי עקיבא אדרבי עקיבא:
הת"א. פרש"י דהיינו סאה וקשה דלעיל אמר

דסתמיה ללדס ומייצ צמעשר וא"כ מטמא טומאת אוכלין והכא קאמר תיאה אין מטמא טומאת אוכלין וי"ל דדוקא צחצר סתמיהו ללדס אי נמי צ' מיינס הן:
אם נקח בכסף מעשר מפני מה אין מטמא טומאת אוכלים בו'.
וא"ת והא אמרינן דפרק בכל מערצין (עירוצין כח:) קור נקח בכסף מעשר ואין מטמא טומאת אוכלין וי"ל דקור נמי אס שלקן וטגנו מטמא טומאת אוכלין ולכן אף קודם שליקה נקח בכסף מעשר מיידי דהוי אצנהמה ומיה דנקמות צכסף מעשר לפי שראויין לשחוט אצל טומאת אוכלים אין להם מחיים והכא פריך שפיר אי נקחת צכסף מעשר לפי שראויה אחר מיקון לאכילה אס כן יטמא טומאת אוכלים מיד שהי שכל קל יכול לתקנה ומעמה יש עליה שם אוכל ולא דמי לקור שמחוסר שליקה וטגון ואי אין מטמא טומאת אוכלין לפי שאחר הסקון אינה ראויה צפני עלמה לאכילה אס כן גס לא יהו נקמות צכסף מעשר:

וּלְבִרְתּוֹב רחמנא קשקשת בו'.
וא"ת ויכי הוי ידעי מה קשקשת קודם שנכתב קרא דגלות יש לומר דמקצלה הוה ידעינן דהכי נמי נגיחה לא ידעינן דהויא צקון אלא מקרא דיעש לו דקדיו בן כנענה קרני צרזל וגו' (צ"ק דף ג:) וא"ת ומנלן דזעינן תרוייהו אימא דטהור צחדל מייניהו או צהא או צא עד שיפרט לן הכתוב יחדו וי"ל דומיא דסימני צהמה צעינן מעלת גרה ומפרסת פרסה מדאסר רחמנא חזיר וגמל:

בַּל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה צפניו.
וצרכת טבילה

דלמרינן צפ"ק דפסחים (דף יז:) דמצדן אחר טבילה התם נמי דינה להיות לפניה אלא משום דגברא דלא חזי הוא:
וּלְבִנְי מערבא דמברכי בי מסאקין תפי"ייהו לשמור חוקיו.
אומר ר"ת דעל תפילין לצד הוו מצרי לשמור חוקיו דקרא (שמות יג) דלחמר בירושלמי אלא צניא כי קמסלקן מעילו ליכא חזק דמצדן ותפילין נמי דוקא כשמסלקן סמון לשקיעת החמה שמחויצ לסלקן דלחמר צהקומן צצה (מנחות דף לו:) הניח תפילין לאחר שקיעת החמה עוצר צעשה דכתיב ושמרת את החוקה והשמר דעשה עשה אצל צניא אע"ג דפטור צלילה ליכא איסור ואין חייב לסלקן וצשמעתינ הוי מנ"י למימר לאחוי צניא אלא דניחא למינקט ריחני משום דפסיקא דלכל ריחני אין מצדן אחריהן ולדידן לא קי"ל כצני מערצא ולא מצרכין אחר תפילין לשמור חוקיו צצפרק הקומן צצה

ישן צהן וקרא דושמרת מוקמינן אין מצדן עליהם כשמסלקן ע"ש עם

והא שבת מ"חייב בפאה חייב במעשר.
הוי מנ"י לאחוי הא דתנא דמסכת ע"ז (דף יז:) השבת מתעשר זרע וירק ובהדיא תנן ומייא דסמון דשבת משנתנה טעם צקדרה אינה מטמאה טומאת אוכלין הא עד

בא סימן פרק ששי נדה

סמל פטריטריא

והא שצם וכו'.
לאו קושיא היא אלא מילתיה דייק ואיזל:
לטעמא.
למחק הקדרה:
והחיומוס.
פיטריטריא:
והסיהא.
היינו סיהא:
חלס חריע.
קרו"ג והוא כרכוס:
אף **הס** **לא** **ניקחו צכסף מעשר**.
דחמנא אמר ונתת הכסף וגו' ואכלת לפני וגו' ויהי לדידן)
לאו אוכל

ניינהו:
נמנו וגמרו כו'.
אלמא כל מידי דלא עביד לאוכלו אלא להטעים הקדירה לא מטמא דהא פלפלין וכרכוס לטעמא עבידי:
לנמך.
דכותשין אותו ונותנין אותו צכותס ועיקרו (ט) שצתוכו מטצילין כל אוכל דהאי לאו לטעמא עביד דהוה עיקר:
אמריסא לשמעטא כו'.
הך שמעטא דפרשיית לקמיה לא תימא כו':
העשויה.
שהצניעה לכן הא סתמא לקדרה ולא מטמא:
אלא ספס שצם לנמך.
ומטמא:
דסנן השצם.
סתם שצם שממע:
אין צה משום פרומס.
שאס חזר הקלה ונפל למוך קדרה של חולין אינו מדמע:
כי לא נסנה נמי סתמא לקדרה.
ואמאי מטמאה הא אמרינן לעיל דמיידי דעביד לטעמא לא מטמא:
במתנ' כל שיש לו ציעור.
שהוא מלווה לצעור מן הזית צצצניית כשכלה למיח מן השדה:
יש לו צצניע.
לענין שחייצ להפקיר ואסור לעשותן סחורה ולמלוגמא ואפיקטוצין:
ויש.
שנוהגת צו קדושת צצניית ואין לו ציעור דמפרש צגמרל עיקר הלוף והדגנה שאין כלס מן השדה צימות הגשמים:
גב'
ט
לוף שוטה.
שם לווי הוא ועצצס הם:
עלה הלוף שוטה והדגנה.
וה"ה לכל הכלס צימות הגשמים מהשדה אלא הא דנקט הני משום דסיפא דמתנימין מיתוקמא צעיקרין ואשמעוינן חילוף צין עיקרן לעליהן:
במתנ' קשקשס.
מלצושינ של דג:
סנפיר.
אלו כנפים ששט צהן על פני המים:
יש לו טלפס.
פרסותיו סדוקות שאין קרניס אלא צצהמה ולמיה טטורה:
ויש שיש לו טלפס.
כגון חזיר ואין לו קרניס:
גב'
דג טמא.
איכא דיש לו סנפיר:
אקשקשס סמכינן.
דהאמרט כל שיש לו קשקשת (א):

ה"א מאי קשקשס דכתב רחמנא היינו סנפיר.
כנפים שפורט צהן ממי אית ציה כנפים שרי ואחי למישרי דג טמא ולהכי כתב טרוייהו דעל כרחק חד טרוייהו צצושה הוא.
אייקרר"ן צלע"ז:
ופרכינן והשפא דכסיצי טרוייהו מנלן דקשקשס לצושא הוא.
דקמני כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר אלמא פשיטא לן מאי קשקשת דהאי מהאי קרא נפקא ושירון קשקשס הוא לצושא אלמא לצושא מיקרי וכיון דמהאי קרא נפקא לן השתא לא לכתוב סנפיר ולכתוב קשקשת דהא ליכא למימר הוה אמיינא מאי קשקשת סנפיר:
דמצדן אייקא.
לאחרי צורא נפשות צבות כי היכי דמצרכינן אכל מייני מאכל ועל כל פרי העץ חוץ משצעת המיינס דזעינן צצכה אחת מעין ג':

מזוס.
צניית ולולצ ושאר מזוס שמצרכין עליהן עוצר לעשייתן:
ריחני

מציא לאחוי מצות ולבני מערבא דמברכי בתר דסליקו תפי"ייהו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור חוקיו לאחוי מאי לאחוי

והא שצם וכו'.
לאו קושיא היא אלא מילתיה דייק ואיזל:
לטעמא.
למחק הקדרה:
והחיומוס.
פיטריטריא:
והסיהא.
היינו סיהא:
חלס חריע.
קרו"ג והוא כרכוס:
אף **הס** **לא** **ניקחו צכסף מעשר**.
דחמנא אמר ונתת הכסף וגו' ואכלת לפני וגו' ויהי לדידן)
לאו אוכל נייהו:
נמנו וגמרו כו'.
אלמא כל מידי דלא עביד לאוכלו אלא להטעים הקדירה לא מטמא דהא פלפלין וכרכוס לטעמא עבידי:
לנמך.
דכותשין אותו ונותנין אותו צכותס ועיקרו (ט) שצתוכו מטצילין כל אוכל דהאי לאו לטעמא עביד דהוה עיקר:
אמריסא לשמעטא כו'.
הך שמעטא דפרשיית לקמיה לא תימא כו':
העשויה.
שהצניעה לכן הא סתמא לקדרה ולא מטמא:
אלא ספס שצם לנמך.
ומטמא:
דסנן השצם.
סתם שצם שממע:
אין צה משום פרומס.
שאס חזר הקלה ונפל למוך קדרה של חולין אינו מדמע:
כי לא נסנה נמי סתמא לקדרה.
ואמאי מטמאה הא אמרינן לעיל דמיידי דעביד לטעמא לא מטמא:
במתנ' כל שיש לו ציעור.
שהוא מלווה לצעור מן הזית צצצניית כשכלה למיח מן השדה:
יש לו צצניע.
לענין שחייצ להפקיר ואסור לעשותן סחורה ולמלוגמא ואפיקטוצין:
ויש.
שנוהגת צו קדושת צצניית ואין לו ציעור דמפרש צגמרל עיקר הלוף והדגנה שאין כלס מן השדה צימות הגשמים:
גב'
ט
לוף שוטה.
שם לווי הוא ועצצס הם:
עלה הלוף שוטה והדגנה.
וה"ה לכל הכלס צימות הגשמים מהשדה אלא הא דנקט הני משום דסיפא דמתנימין מיתוקמא צעיקרין ואשמעוינן חילוף צין עיקרן לעליהן:
במתנ' קשקשס.
מלצושינ של דג:
סנפיר.
אלו כנפים ששט צהן על פני המים:
יש לו טלפס.
פרסותיו סדוקות שאין קרניס אלא צצהמה ולמיה טטורה:
ויש שיש לו טלפס.
כגון חזיר ואין לו קרניס:
גב'
דג טמא.
איכא דיש לו סנפיר:
אקשקשס סמכינן.
דהאמרט כל שיש לו קשקשת (א):

ה"א מאי קשקשס דכתב רחמנא היינו סנפיר.
כנפים שפורט צהן ממי אית ציה כנפים שרי ואחי למישרי דג טמא ולהכי כתב טרוייהו דעל כרחק חד טרוייהו צצושה הוא.
אייקרר"ן צלע"ז:
ופרכינן והשפא דכסיצי טרוייהו מנלן דקשקשס לצושא הוא.
דקמני כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר אלמא פשיטא לן מאי קשקשת דהאי מהאי קרא נפקא ושירון קשקשס הוא לצושא אלמא לצושא מיקרי וכיון דמהאי קרא נפקא לן השתא לא לכתוב סנפיר ולכתוב קשקשת דהא ליכא למימר הוה אמיינא מאי קשקשת סנפיר:
דמצדן אייקא.
לאחרי צורא נפשות רצות כי היכי דמצרכינן אכל מייני מאכל ועל כל פרי העץ חוץ משצעת המיינס דזעינן צצכה אחת מעין ג':

מזוס.
צניית ולולצ ושאר מזוס שמצרכין עליהן עוצר לעשייתן:
ריחני

מציא לאחוי מצות ולבני מערבא דמברכי בתר דסליקו תפי"ייהו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור חוקיו לאחוי מאי לאחוי ויהא שצם וכו'.
לאו קושיא היא אלא מילתיה דייק ואיזל:
לטעמא.
למחק הקדרה:
והחיומוס.
פיטריטריא:
והסיהא.
היינו סיהא:
חלס חריע.
קרו"ג והוא כרכוס:
אף **הס** **לא** **ניקחו צכסף מעשר**.
דחמנא אמר ונתת הכסף וגו' ואכלת לפני וגו' ויהי לדידן)
לאו אוכל נייהו:
נמנו וגמרו כו'.
אלמא כל מידי דלא עביד לאוכלו אלא להטעים הקדירה לא מטמא דהא פלפלין וכרכוס לטעמא עבידי:
לנמך.
דכותשין אותו ונותנין אותו צכותס ועיקרו (ט) שצתוכו מטצילין כל אוכל דהאי לאו לטעמא עביד דהוה עיקר:
אמריסא לשמעטא כו'.
הך שמעטא דפרשיית לקמיה לא תימא כו':
העשויה.
שהצניעה לכן הא סתמא לקדרה ולא מטמא:
אלא ספס שצם לנמך.
ומטמא:
דסנן השצם.
סתם שצם שממע:
אין צה משום פרומס.
שאס חזר הקלה ונפל למוך קדרה של חולין אינו מדמע:
כי לא נסנה נמי סתמא לקדרה.
ואמאי מטמאה הא אמרינן לעיל דמיידי דעביד לטעמא לא מטמא:
במתנ' כל שיש לו ציעור.
שהוא מלווה לצעור מן הזית צצצניית כשכלה למיח מן השדה:
יש לו צצניע.
לענין שחייצ להפקיר ואסור לעשותן סחורה ולמלוגמא ואפיקטוצין:
ויש.
שנוהגת צו קדושת צצניית ואין לו ציעור דמפרש צגמרל עיקר הלוף והדגנה שאין כלס מן השדה צימות הגשמים:
גב'
ט
לוף שוטה.
שם לווי הוא ועצצס הם:
עלה הלוף שוטה והדגנה.
וה"ה לכל הכלס צימות הגשמים מהשדה אלא הא דנקט הני משום דסיפא דמתנימין מיתוקמא צעיקרין ואשמעוינן חילוף צין עיקרן לעליהן:
במתנ' קשקשס.
מלצושינ של דג:
סנפיר.
אלו כנפים ששט צהן על פני המים:
יש לו טלפס.
פרסותיו סדוקות שאין קרניס אלא צצהמה ולמיה טטורה:
ויש שיש לו טלפס.
כגון חזיר ואין לו קרניס:
גב'
דג טמא.
איכא דיש לו סנפיר:
אקשקשס סמכינן.
דהאמרט כל שיש לו קשקשת (א):

דמצוע בסילוקן כיון דלא כתוב בהו חוקה דהא דשבת לאו זמן תפלין צמצוע בסילוקן כיון דלא כתוב בהו חוקה דהא דשבת לאו זמן תפלין

מסורת הש"ס

(א) עקצין פ"ג מ"ה, (ב) [יתא צמסנה] (ג) רש"ל (ד) ג"ז שס מ"ד צרכות (ה) לנ, (ו) נפרי צצניית פ"ו מ"א פ"ו, (ז) [צצניית פ"ו מ"א], (ח) [שס מ"ב], (ט) [פסחים נב: ע"ש], (טו) חולין סו: ט' צרכות מד:, (טז) [שס ע"ש], (ז) [דברים ד:], (ט) צס"א: לדידן, (ט) [ג"ל] אחר ד"ה עלה], (ט) [ג"ל מעשרות פ"ד מ"ה], (ע) [וע"ע מוס' צרכות מד: ומוס' סוכה לג: ד"ה אכל ומוס' מנחות לו: ד"ה ושמרת],

תורה אור השלם

1. ולבדומחקר ולחזק אשר בארצף תורה כל תבואתה ויקרא כה ז לאבלי:
ובצוע בחשת על ראשו ושריון קשקששים הוא לבוש ומשקל חשריון חמישת אצלים שקלים בחשתי:
שמואל א יז ה ז' תצף למען צדקו וגדיל תורה יאדיר:
ישעיהו מב כא

הגהות הב"ח

(א) נב' צפאה מייחייב צמצוע כ"ל אחו' ו' נמחק:
(ב) רש"י ד"ה למך וט' ועיקרו שבת ובו מטצילין כל:
(ג) ד"ח אקשקשט וכו' לו קשקשת יש לו סנפיר היס' ד:

גליון הש"ס

נב' הוה אבינא צאי קשקשת סנפיר.
ע' חולין כב ע"צ מוס' ד"ה אלעזר צס"ד:

לעיו רש"י

פיטריטריא [פיריטריא].
כן-חריצ' (צמח).
כרכוס.
אייקרר"ן [אישירד"א].
קשקשים.

מוסף רש"י

חובא בסוף הפסכת

תוס' הרא"ש (תבשיך)

רחמנא חזיר וגמל:
ולבני מערבא דמברכי בתר דמסלקין תפלייהו לשמור חוקיו.
א"ת דלאחר שמשלק מליתו מעצלי ליכא מאן דמברך דלא שייך ברכה דלשמור חוקיו אלא בתפליין דוקא דכתיב ושמרת את החוקה הוואת למועדה מיינס ימימה דדוקא כשמסלקן סמון לשקיעת החמה דירשינן ימים ולא לילות ומחוייב לסלקן חוקיו.
דלאחר דלאחר צצניית לא מברך דלא כתיב בית חוקה ובשמעתינן הוה מצו למימר לאיתוי צצניא אלא דניחא ליה למימר לאיתויי מחני דפסיקא ליה אבל שאר מצות לא פסיקא ליה כיון דעל תפלין מברכי ולדידן לא מברכינן לשמור חוקיו אפי' לאחר תפלין דבפרק הקומין רבה מוכח דלילה זמן תפילין הוא ומרברנן הוא דאסור גזירה שפא ישן בהן וקרא דושמרת את החוקה הוואת בחוקת הפסח הכתוב מדבר ואפי' עם כניסת ע"ש לא מברך אע"י

^[1] ספר ספן וי"ל מפני מה אין מטמאין טומאת אוכלין ואי אין מטמאין טומאת אוכלין לפי שאחר הסקון אין ראיין קבי